

המחלקה לתרבות, יצירה והפקה

מסלול יוצרים בספיר: המחלקה לתרבות – יצירה והפקה

המחלקה לתרבות – יצירה והפקה במכללה האקדמית ספיר מציעה תוכנית לימודים חדשנית וייחודית המקנה תואר ראשון לאמנים. יוצרים ויוצרות תוך הרחבת הכלים האמנותיים שלהם, ההפקתיים והתיאורטיים. התוכנית מיועדת לסטודנטים. יות ולבוגרים. ות בתי ספר לאמנות, שאינם מעניקים תואר אקדמי.

מסגרת הלימודים:

יום בשבוע במכללת ספיר, סמסטרים א' וב'. מרתוניים יצירתיים, קורסים רב תחומיים ופרויקטים מעשיים בסמסטר הקיץ ובתחילת כל סמסטר.

תכנים:

התוכנית מעניקה השכלה אקדמית רחבה בתחום לימודי התרבות, בשילוב התמחות מקצועית בהיבטים שונים של יצירה בינתחומית, הפקה וניהול תרבות, אקטיביזם אקדמי ויצירתי, השם דגש על מעורבות בקהילה.

בתוכנית שלושה חלקים:

לימודי חובה עיוניים בתחום לימודי התרבות, המקנים השכלה בתחומי התרבות ומיומנויות של פרשנות וביקורת.

לימודים מעשיים, המקנים הכשרה בניהול וביזמות תרבות.

סמינרים מרוכזים, המקנים כלים ללמידת "שפה שלישית", המשלבת בין הידע התיאורטי שנלמד לבין העשייה האמנותית היצירתית ועל ידי כך מעשירה את שניהם. חלק מהסמינרים יתקיימו במסגרת מסעות, בארץ ובחול, שבהם יפגשו הסטודנטים והסטודנטיות אמנים ואמניות, חברות וגופים המסמנים כיוונים עדכניים ומגמות עכשוויות בתרבות ובאמנות.

פרויקט הגמר מתנהל בהנחה משולבת, אישית וקבוצתית ומיועד להעמקה בתחומי העניין האישיים, הרחבתם ופיתוחם לכדי יצירה אמנותית ו/או חברתית.

סטודנטים שעמדו בדרישות הלימודים במוסד שאליו הם רשומים, יזכו בפטור בגובה 30 נק"ז מקורסי בחירה עיוניים בלימודי התואר הראשון במחלקה לתרבות – יצירה והפקה.

משך הלימודים – כשנתיים וחצי (7 סמסטרים).

תנאי קבלה:

הרישום לתוכנית ייעשה דרך בית הספר לאמנות (מוסיקה, תיאטרון, מחול, אמנות פלסטית), שבו לומד הסטודנט.

מועמדים/ות עם תעודת בגרות ו/או ציון פסיכומטרי

4

- בגרות מלאה.
- הצגת ציון סיווג ברמת האנגלית עפ"י מבחן פסיכומטרי, מבחן אמ"ר או אמיר"ם עד לתחילת שנת הלימודים.
- ראיון קבלה אישי.

בהתאם להוראות המל"ג ולהוראות תקנון הלימודים של המכללה, כל תלמיד לתואר ראשון חייב בלימודי אנגלית כשפה זרה בהתאם לרמה אליה סווג בבחינות המיון לאנגלית. על התלמיד ללמוד בקורסי אנגלית החל מהסמסטר הראשון ללימודים, ולהשלים את כל לימודי האנגלית עד תום השנה השנייה ללימודים. הרישום ללימודי אנגלית במכללה מתבצע ישירות מול המחלקה לאנגלית ובהתאם לתכנית הקורסים המוצעים על ידי המחלקה לאנגלית. לימודי האנגלית מתפרשים על פני כל ימות השבוע ובנפרד מימי הלימודים של קורסי החובה במחלקה. באחריותו הבלעדית של התלמיד לוודא כי מילא אחר כל חובות האנגלית לתואר.

פירוט מבנה התואר לפי סמסטרים***

*** יתכנו שינויים במבנה התואר/הקורסים והמרצים.

שנה ראשונה

סמסטר א' :

שם קורס	מרצה	הגדרה במבנה התואר	נק"ז	שעות הוראה במערכת
פתיחה – התחלות	ד"ר נדב אפל ד"ר שגיא מעין	מסלול יוצרים	4	4
מבוא לתיאוריות של מחקר תרבות א'	רותם אלבז	חובה	2	2
תרגיל בתיאוריות של מחקר תרבות	מירית בראשי	חובה	1	2
מבוא לתרבות המערב א'	ד"ר שגיא מעין	חובה	3	3
יסודות הכתיבה האקדמית א'	מי-טל נדלר/רותם אלבז/נועם בן זאב/ עמיחי שלב	חובה	2	2
**טעימות וביקורת תרבות	(ליאת אלקיים/מיכל דיין)	מסלול מעשי	2	2

בין סמסטרים:

שם קורס	מרצה	הגדרה במבנה התואר	נק"ז	שעות הוראה במערכת
לימודי תרבות - איך זה קשור אלי? ארבעה ימים – חופשת סמסטר + חופשת פסח	יאיר ורדי/ ד"ר טליה הופמן / נטלי צוקרמן	חובה מסלול יוצרים	2 2	2

סמסטר ב' :

שם קורס	מרצה	הגדרה במבנה התואר	נק"ז	שעות הוראה במערכת
מבוא לתיאוריות של מחקר תרבות ב'	רותם אלבז	חובה	2	2
תרגיל בתיאוריות של מחקר תרבות	מירית בראשי	חובה	1	2
מבוא לתרבות המערב ב'	ד"ר שגיא מעין	חובה	3	3
יסודות הכתיבה האקדמית ב'	מי-טל נדלר/רותם אלבז/נועם בן זאב/עמיחי שלב	חובה	2	2
**טעימות וביקורת תרבות	(ד"ר דפנה בן צבי/ממעין צדוק)	מסלול מעשי	2	2

סמסטר קיץ:

שם קורס	מרצה	הגדרה במבנה התואר	נק"ז	שעות הוראה במערכת
הרחבת מושג היצירה מההר לים - שלושה ימים	שירה לפידות	מסלול יוצרים	4	4
אמנות והמרחב הציבורי - שישה ימים	דנה יהלומי	מסלול יוצרים	4	4

שנה שנייה

סמסטר א' :

שם קורס	מרצה	הגדרה במבנה התואר	נק"ז	שעות הוראה במערכת
קריאה מודרכת בתיאוריה	ד"ר ניר קדם	חובה	2	2
כתיבת ביקורת		מסלול מעשי	2	2
מבוא לתרבות יהודית –שנתי – מוקלט.	נעה ששר	חובה	2	2
מתודולוגיה של פרשנות	ד"ר שגיא מעין	מסלול מעשי	2	2

			ד"ר שגיא מעין/ד"ר ענבל בן אשר/ ד"ר נדב אפל	פרוס מחלקתי
2	2	פרוס		
2	2	מסלול מעשי	ד"ר שגיא מעין	כלים בסיים בניהול תרבות
2	2	מסלול מעשי	ד"ר דפנה בן צבי	מסע כתיבה

בין סמסטרים:

שעות הוראה במערכת	נק"ז	הגדרה במבנה התואר	מרצה	שם קורס
2	2	חובה מסלול יוצרים	יאיר ורדי/ ד"ר תליה הופמן / נטלי צוקרמן	לימודי תרבות – איך זה קשור אלי בי? ארבעה ימים חופשת סמסטר + חופשת פסח

סמסטר ב':

שעות הוראה במערכת	נק"ז	הגדרה במבנה התואר	מרצה	שם קורס
2	2	מסלול מעשי	שירי לאופר	ייזום וניהול פרויקטים בתחום התרבות
2	2	חובה	נעה ששר	מבוא לתרבות יהודית – מוקלט
4	4	חובה	פרופ' ליאת שטיין ליבני	תרבות ישראלית
3	3	סמינר מחלקתי	ד"ר דפנה בן צבי	סמינר מחלקתי
2	2	חובה	ד"ר איריס פרוכטר רונן	מבוא למזרח תיכון
4	4	מסלול מעשי	אפרת הרמן	התמחות אישית

סמסטר קיץ:

שעות הוראה במערכת	נק"ז	הגדרה במבנה התואר	מרצה	שם קורס

10	10	מסלול יוצרים	שירה לפידות	מסע לחו"ל
2	2	מסלול יוצרים	יעלה חזות ינוקא	מדיניות תרבות
3	3	סמינר מחלקתי	ד"ר דפנה בן צבי	סמינר מחלקתי

שנה שלישית

סמסטר א' :

שם קורס	מרצה	הגדרה במבנה התואר	נק"ז	שעות הוראה במערכת
יום יצירה בין תחומית אחת לשבוע – בסוף התהליך אירוע סיום / מופע מקור אנגלית מתקדמים 2	יאיר ורדי/ ד"ר טליה הופמן / נטלי צוקרמן	לימודי תרבות - איך זה קשור אלי?	2	2
		קורס מעשי ביצירה	2	2+2 שתי קבוצות
		ליווי פרויקטים אישיים	4	4+4 שתי קבוצות
		אנגלית	2	2

***** יתכנו שינויים במבנה התואר/הקורסים והמרצים.**

מבנה תואר – תכנית יוצרים בספיר

קורסי חובה – 26 נק"ז

סמינר- 6 נק"ז

5

פרו"ס- 2 נק"ז

אנגלית- 2 נק"ז

מסלול יוצרים-38 נק"ז

מסלול מעשי- 6 נק"ז

בחירה = 10 נק"ז

הכרה בלימודים קודמים = 30 – 40 נק"ז

שעות מוצעות- 90, המגיעים מבתי ספר המוכרים ב-40 נקז לא נדרש קורסי בחירה

$$120 = 90/80 + 30/40$$

סילבוסים:

מבוא לתאוריות של מחקר תרבות

"לימודי תרבות" משמש גישה ביקורתית בין-תחומית, שמשלבת היבטים אינטלקטואליים ומעורבות פרקטית, ומטרתו המרכזית היא לעמוד על מאפייניה של התרבות האנושית ועל אופני כינונה. במהלך הקורס נתוודע לתחום הדעת המכונה "לימודי תרבות", ולגישות התיאורטיות והמתודולוגיות שמאפיינות אותו.

מטרות הקורס

1. היכרות עם הגדרות מושג ה"תרבות" ומיפוי סוגיות המפתח שהן מכילות; סקירת ההיסטוריה של תחום "לימודי תרבות", ועמידה על ייחודיותו ומאפייניו.
2. היכרות עם תיאוריות תרבותיות מרכזיות של לימודי התרבות. בין התיאוריות שיוצגו: סטרוקטורליזם, פוסט-סטרוקטורליזם, פמיניזם, פוסט-קולוניאליזם, מרקסיזם וניאו-מרקסיזם (אסכולת פרנקפורט), פסיכואנליזה.
3. הקניית מיומנויות של חשיבה ושל קריאה ביקורתית במסגרת שיח התיאוריה התרבותית; תרגול היכולת היישומית-מחקרית באמצעות דיון בחזיונות תרבותיים, תוך יישום עקרונות מתודיים המאפיינים את התחום.

מבוא לתרבות המערב א'

מבוא לתרבות – ואפילו מצומצמת לתרבות המערב – הוא משימה בלתי אפשרית בשל הצורך לגעת בכל תחומי הקיום החברתי. מבוא זה יתבסס אפוא על קריאה בקטעים מיצירות מופת של ספרות המערב, שנבחרו על פי שני עקרונות: (1) האופן בו הן מייצגות מספר רב של אספקטים מן התרבות שבה נוצרו: מבנה חברתי, תפיסות ערכיות ומוסריות, יחסי אדם ואלים, נורמות התנהגות, תרבות חומרית, אמנות, מדע ופילוסופיה, וכיו"ב; (2) האופן שבו התקבלו אותן יצירות והערכים המיוצגים בהן בתרבות המערב במשך 2500 שנים – למן העידן הקלאסי (יוון ורומי), ועד לסוף ימי הביניים – בדגש על נוכחותם בתרבות העכשווית ובחינתם לאור היבטים אקטואליים ומקומיים.

מטרות הקורס:

1. היכרות בסיסית עם היצירות הקאנוניות בספרות המערב: ספרות יוון העתיקה (הומרוס, אפלטון, סופוקלס), ספרות רומית (וירגיליוס, פטרוניוס), הברית החדשה וספרות ימה"ב (מחזות מוסר ואפוסים נוצריים).
2. פיתוח יכולת זיהוי תמות מרכזיות ודיון פרשני וביקורתי בז'אנרים שונים, ובאופן בו הם משקפים ערכים תקופתיים.
3. בחינת השימושים האינטר-טקסטואליים הנעשים ביצירות השונות, בהשפעותיהן על הסדר הפוליטי ועל מוסדות חברתיים אחרים כגון דת וכלכלה, בנוכחותן בהיסטוריה של האמנות ובהיסטוריה של המדע ועוד.

מבוא לתרבות המערב ב'

חלקו השני של הקורס מתמקד בהתפתחויות המרכזיות בתרבות המערב למן תקופת הרנסנס ועד לסוף המאה העשרים. בדומה לחלקו הראשון של הקורס, גם מבוא זה יתבסס על קריאה בקטעים מיצירות מופת של ספרות המערב, שנבחרו על פי האופן

בו הן מייצגות מספר רב של אספקטים מן התרבות שבה נוצרו (מבנה חברתי ופוליטי, תפיסות ערכיות ומוסריות, יחס לאל ולדת, נורמות התנהגות, תרבות חומרית, אמנות, מדע ופילוסופיה, וכיו"ב), וכן על פי האופן שבו התקבלו אותן יצירות והערכים המיוצגים בהם ונספגו בזיכרון הקולקטיבי של תרבות המערב במהלך 500 השנים האחרונות – בדגש על נוכחותם בתרבות העכשווית ובחינתם לאור היבטים אקטואליים ומקומיים.

מטרות הקורס:

4. הכרת היצירות הקאנוניות בספרות המערב בתקופות השונות: הרנסנס והבארוק (סרוונטס, שקספיר), הנאורות והרומנטיקה (רוסו, וולטר, גתה), המודרניזם (סטנדאל, דוסטויבסקי, אורוול), אקסיסטנציאליזם (קפקא, סארטר, קאמי) ופוסט מודרניזם (בורחס, ראנסמאייר, סאראמאגו).
5. פיתוח יכולת זיהוי ודיון פרשני וביקורתי בתמות המרכזיות ובז'אנרים שונים, והאופן בו הם משקפים ערכים תקופתיים, לרבות זרמים אידיאולוגיים אקטואליים (רב-תרבותיות, פוסט-קולוניאליזם ועוד).
6. בחינת השימושים האינטר-טקסטואליים הנעשים ביצירות השונות, בהשפעותיהן על הסדר הפוליטי ועל מוסדות חברתיים אחרים כגון דת וכלכלה, בנוכחותן בהיסטוריה של האמנות ובהיסטוריה של המדע ועוד.

יסודות הכתיבה האקדמית

הכתיבה היא חלק בלתי נפרד מהמטלה האקדמית. כתיבה טובה מאפשרת לקורא להעריך את רמת הידע וההבנה של הכותב בנושא הנדון, ומאפשרת לכותב להציג ביתר בהירות את טיעונו ומסריו. מטרת הקורס היא להקנות את המיומנויות הדרושות לכתיבת טקסטים אקדמיים ראויים, תוך עמידה בכללי הסגנון, המבנה והשפה הנהוגים בשיח לימודי התרבות. במקביל, יקנה הקורס מיומנויות קריאה ביקורתית בטקסטים תיאורטיים, תוך התמקדות ביצירת דיון אינטגרטיבי סביבם ובפיתוח טענה מקורית ומעניינת אודותם. תרגול מיומנויות אלה ייעשה תוך התאמה לסוגי הטקסטים הנדרשים בקורסים השונים: סיכומי מאמרים, ניתוח ביקורתי, השוואת טקסטים עיוניים ופולמוס, וכמובן כתיבת חיבורים ועבודות סיום. במהלך השיעורים נלמד לזהות את שאלת המחקר, את הטענה המרכזית וטענות הנגד ואת המבנה הרטורי של הטקסט. השיעורים ילוו במטלות קריאה בטקסטים מסוגים שונים ומתחומי ידע שונים (אקדמיים וספרותיים), במטלות כתיבה אישיות ובתרגילים קבוצתיים שייערכו בכיתה.

מטרות הקורס:

1. היכרות עם מושגי הייסוד בכתיבה אקדמית; הנחלת אתיקה בעת הסתמכות על מקורות; הבחנה בין סוגי טקסטים שונים.
2. הכרה ושליטה ביישומי מחשב המשמשים לכתיבה אקדמית: הגדרות עמוד ופסקה, שימוש במאגרי מידע, והנחלת עקרונות כללי הציטוט והרישום הביבליוגרפי.
3. תרגול מיומנויות כתיבה בסיסיות: תחביר המשפט ומבנה הפסקה, קישור בין פסקאות, טון ענייני וכתיבה דיסקרטית.
4. הקניית מיומנויות קריאה וניתוח מבנה המאמר: שיוך הפסקאות לתפקידיהן ברטוריקה של המחבר/ת, זיהוי משפטי מפתח, חילוץ שאלת מחקר וטענה עיקרית; מתן כלים לסיכום/תמצות יעיל של מאמר אקדמי.
5. פיתוח יכולת כתיבה אינטגרטיבית: יצירת דיון ביקורתי במקורות שונים, פולמוס והשוואה.
6. הקניית מיומנויות של חשיבה מחקרית: גיבוש שאלות מחקר וניסוח מטרות; איתור מקורות, לרבות חיפוש מתקדם במאגרים אקדמיים באנגלית; כתיבת תקציר לעבודה.
7. מתן דגשים לכתיבה ביקורתית במחקר התרבות: ביסוס טענה, שכנוע והיסק; תרגול יכולת פרזנטציה בפני עמיתים.

טעימות כתיבה

סדנה זו מבקשת לעשות היכרות עם עולם הכתיבה והעריכה על רבדיו השונים. הסדנה תעסוק במפגש של הסטודנטיות/ים עם כלי הכתיבה, תחשוף את הפרקטיקות הגלומות בו, סוגי כתיבה שונים: פרוזה, מסה אישית, כתיבה פרשנית, כתיבה עיתונאית ועוד. בנוסף הקורס יפגיש את הסטודנטים/יות עם מבחר של אנשי רוח, אקדמיה, סופרים/ות ועיתונאים/יות שיהיו חלק משמעותי במסע ההכרות עם עולם הכתיבה והעריכה.

מטרות הקורס:

1. להכיר את עולם הכתיבה והעריכה
2. לתת מידע, ידע וגם התנסות בתחומים שונים של מסלול כתיבה ועריכה
3. לחשוף את אפשרויות התעסוקה בעולם תוכן זה

טעימות בניהול תרבות

חלקו הראשון של הקורס מציע היכרות עם עולם ניהול התרבות על רבדיו השונים. חלקו השני של הקורס מתמקד בפן אחד של העבודה הנעשית מאחורי הקלעים, תוך מתן דגש על חשיבה חזותית ועיצובית בהקשרים של שיווק ומיתוג אירועים, מוסדות ותוצרים תרבותיים. חלק זה יתמקד בהצגת עקרונות של תרבות חזותית ובאופן בו השפה העיצובית מתפקדת ומשפיעה על ניהול המערך השיווקי בסוגי מדיה שונים (בפרינט ובאינטרנט, לרבות הזמנות וכרזות, סרטונים ועוד). במהלך הסדנה נכיר מושגי יסוד ועקרונות בסיסיים מעולם הגרפיקה, תיאוריות של תקשורת

חזותית, הקשר בין טיפוגרפיה ודימויים, אתיקה של דימויים וצבעים ועוד. נלמד כיצד להפעיל כלים אלה ולהשתמש בהם ביעילות במהלך העבודה מול אנשי מקצוע מתחום העיצוב. במהלך הקורס יתבקשו הסטודנטים/יות להציע ניתוח חזותי של שפה עיצובית במקרי בוחן מתחום אירועי התרבות. מטלת הסיום תכלול הגשת תכנית עבודה (מבוססת תחקיר) לניהול שפה עיצובית (ברייף) של פרויקט אישי בתחום התרבות.

מטרות הקורס:

1. להכיר מושגי יסוד מעולם ניהול התרבות.
2. להנחיל עקרונות של חשיבה חזותית ועיצוב גרפי, ולהבין את השימוש שנעשה בהם לצרכים ניהוליים ושיווקיים בתחום התרבות.
3. להתנסות בעבודת תחקיר על ארגון / מוסד תרבות ובהכנת תכנית עבודה המבוססת על חשיבה עיצובית מותאמת פרויקט.

לימודי תרבות – איך זה קשור אלי?

מה מעניין אותי? כיצד אני יוצרת? איך מילים נוגעות בי ואיך רעיונות הופכים עולמות? מה משפיע עלי? מה לא משפיע עלי? על מי אני משפיע? איך אני קשורה לעולם התרבות? האם אפשר לקרא תאוריה כמו שקוראים אובייקט? איך מחברים בין אובייקטים ויוצרים יות עולמות חדשים? מהי טענה? למה לי ליצור עם שאלת מחקר? כיצד כתיבה אקדמית יכולה להיות שיטה ליצירה יש מאין? מה הקשר בין מדיום למסר? ואיך כל זה קשור לרולן בארת' ומות המחבר?

אלו חלק מהשאלות שבהן נעסוק בסמינר זה, שבו נתנסה, במשך ארבעה ימים מרוכזים, ביצירת קשרים בין למידה תיאורטית ליצירה ובפרקטיקות של מחקר דרך עשייה אמנותית ועשייה אמנותית דרך מחקר.

במשך ימי הסמינר נתנסה בתרגילים ובשיטות עבודה שונות במטרה להבין את מה זה כל אלו? וכדי לייצר מערכת יחסים דו כיוונית בין רעיונות לחומרים בין המופשט לקונקרטי. נחבר ונלחים את שרשרת הלמידה האישית אשר חוויתם. במהלך הסמסטר לתוך העולם האישי והיצירתי שלכן. נלמד את פרקטיקת "יומן הלמידה" האישי שתלווה אותנו לאורך כל התואר בו הלמידה תתבטא בכלים שונים: כתיבה, רישום, ציור, וידאו, הקלטות, שרטוטים, ציטוטים, דימויים אבסטרקטיים וחומרים שונים הבאים לעורר ולהציג תפיסה רפלקסיבית על תהליכי הלמידה והעבודה השונים שאנחנו חווים וחוות במהלך הלימודים.

אמנות מעורבת - מתחים בין אקטיביזם תרבותי ליצירה אמנותית, חברתית, פוליטית, סביבתית וסוציו-פוליטית

קורס זה יעסוק במתח בין אקטיביזם תרבותי ליצירה אמנותית וילמד פרקטיקות מעשיות ותיאורטיות ליצירת אמנות מעורבת - חברתית, פוליטית וסוציו-פוליטית.

כיצד מגבשים פעולה אמנותית המייצרת מציאות בתוך ועם החברה, בניגוד לפעולה אמנותית המייצגת את המציאות עבור החברה?

קורס זה יעסוק גם כן ביצירות אמנות שיתופיות והשתתפותיות המפגישות תושבים ותושבות מקבוצות שונות, מייצרות קהילות לא צפויות ועוסקות בכלים להתאגדויות, התקהלויות והתקבצויות.

הקורס ישלב צפייה וניתוח של יצירות אמנות מעורבות, תיאוריות עכשוויות על תפקידו של המוסד האמנותי בחברה העכשווית וכן פיתוח יצירת אמנות מעורבת באמצעות תרגילים וליווי פרויקטים קבוצתיים של הסטודנטים והסטודנטיות.

קריאה מוזרכת בתיאוריה ליוצרים

בקורס זה נעסוק בעבודתו של מישל פוקו (1926-1984), מההוגים המשפיעים ביותר על לימודי תרבות במאה העשרים ועד היום. במהלך הקורס נבצע קריאה צמודה בחיבורו *תולדות המיניות I: הרצון לדעת*, שישמש אותנו כנקודת מוצא ללמידה והעמקה במושגים ובנושאים המרכזיים שהעסיקו אותו בכל כתביו, כגון: ידע/כוח, שיח, היסטוריה, מיניות, סובייקטיביות ועוד. נלמד גם כיצד משפיעים כתביו של פוקו על חקר התרבות ועל שדות מחקר רבים ומגוונים, מהיסטוריוגרפיה ומחשבה פוליטית ועד פילוסופיה ואתיקה.

מטרות הקורס:

1. היכרות בסיסית עם נושאים מרכזיים ומושגי מפתח במחשבת פוקו, כמו גם הבנת ההקשר ההיסטורי והתיאורטי של כתביו.
2. פיתוח מיומנויות הקריאה והניתוח של טקסטים תיאורטיים, לצד טיפול ממוקד בבעיות ובקשיים האופייניים להם.
3. תרגול מיומנויות כתיבה אקדמית: שימוש בסיכום, פרפרזה וציטוט.

כתיבת ביקורת על יצירה

מטרת הסדנה היא להעמיק את היכרותם של הסטודנטים עם שדה ביקורת התרבות בתחום אחד עיקרי: ביקורת אקטואלית על יצירות התרבות ומוצריה – רשימות ביקורת על תערוכות, מופעים, ספרים – המופיעה באופן מסורתי בעיתונים ובכתבי עת ובאחרונה גם בבלוגים ומגזינים מקוונים. ברקע גם נכיר את ביקורת התרבות במובן הרחב, הסוציולוגי – ביקורת שעוסקת בנורמות, בערכים ובסמלים המשותפים לחברה; ביקורת שעוסקת באופנות, בדפוסיים חברתיים, בסוגיות חברתיות – כפי שזו מופיעה באופן מסורתי בכתבי עת ובספרים.

בסדנה יכירו הסטודנטים את הגישה האנגלוסקסית לכתיבת ביקורת על יצירות, כפי שניסח אותה היטב המשורר הבריטי ו' ה' אודן בספרו "The dyer's hand". הם יודרכו לכתוב ביקורת שאינה קובעת אם היצירה המבוקרת טובה או גרועה, אלא כזו שמתווכת לקוראים את האופן שבו המפגש עם היצירה המבוקרת מלמד אותנו דבר מה על תחום היצירה, על מקומה בשדה האמנות ובתולדותיה, וגם על החיים, החברה, הפוליטי והכלכלי, האישי והקהילתי.

עיקרה של הסדנה הוא עצם ההתנסות בכתיבת ביקורת. בסדנה יוזמנו הסטודנטים לעמוד בסטנדרטים של כתיבה במיטבה: דיוק, כנות, חקירה; הם יונחו לרכוש כלים של ביקורת תרבות – התבוננות במניעים ובכוחות הפועלים בחברה; הם יודרכו לשאול שאלות על המובן מאליו.

ז'אנר הביקורת הוא סוגה ספרותית העומדת בזכות עצמה, בעלת סט של ערכים וסטנדרטים, והסטודנטים ילמדו להכירה תוך כדי כתיבה. במהלך הסדנה יתבקשו הסטודנטים לבחור יצירה אחת אקטואלית – יצירה ספרותית, יצירת אמנות, סרט, סדרה, מופע או מחזה – ולכתוב עליה רשימת ביקורת מהסוג העיתונאי באיכות הגבוהה ביותר.

מבוא לתרבות יהודית

קורס מבוא, מטרתו המרכזית של קורס זה היא לפתוח בפני הלומדים אשנב לחשיבה ביקורתית אודות התרבות היהודית על ספרותה, תולדותיה ואורחות החיים של יהודים בתקופות שונות ובזמננו. במסגרת הקורס נתוודע למקורות התרבות היהודית, נסקור את סרגל הזמן היהודי תוך שאנו מתוודעים ליצירות תרבותיות מגוונות בכתב ובמעש, ונכיר מושגי יסוד של עולם התרבות היהודית.

מטרות הקורס:

1. היכרות עם מושגים בסיסיים הקשורים לספרות היהודית הקאנונית והקניית יכולת בסיסית להתמצא בספרות זו.
2. היכרות עם סרגל הזמן היהודי.
3. היכרות עם מעגל החיים היהודי.
4. היכרות ראשונית עם תנועות מרכזיות שעיצבו את תולדות היהודים.
5. התוודעות לתיאוריות מרכזיות שהשפיעו על מחקר מדעי היהדות.

ייזום וניהול פרויקטים בתחום התרבות

הקניית כלים מעשיים ומקצועיים לניהול פרויקטים בתחום התרבות. במהלך הקורס נדון ברכיבים השונים המרכיבים כל פרויקט. כמו כן, הקורס יכול להתייחס לשלבים השונים הקשורים בפרויקט- החל משלב ייזום והמצאת הפרויקט, דרך הוצאתו לפועל וניהולו השוטף ועד להשלמתו. הסטודנטים יידרשו במהלך הקורס להתחלק לצוותים וליזום פרויקט תרבותי חדש ולבנות לו תוכנית עבודה מפורטת, תוך יישום הכלים שהועברו במהלך הקורס.

מבוא לתרבות ישראלית

הקורס "מבוא לתרבות ישראלית" בוחן את אופייה הייחודי של התרבות הישראלית. הקורס יתבסס על דיון בסוגיות מרכזיות שמכוננות את התרבות המקומית, באמצעות ניתוח מקרי בוחן והיכרות עם טקסטים ישראלים מתחום לימודי התרבות. דגש מיוחד יינתן על עבודה אנליטית של הסטודנטים, ביחס לתופעות תרבותיות אקטואליות. בקורס ינותחו טקסטים ישראלים מהעיתונות, מהקולנוע, מהספרות והשירה ומההגות המקומית.

מטרות הקורס:

1. היכרות עם היבטים מרכזיים המכוננים את התרבות הישראלית, ועם טקסטים מרכזיים בתחום לימודי התרבות המקומיים.
2. הקניית יכולת קריאה וניתוח תרבותי של טקסטים ישראלים, מתחום הספרות, הקולנוע, הטלוויזיה, האמנות, העיתונות והאינטרנט.
3. תרגול היכולת היישומית-מחקרית באמצעות מחקר של אספקטים תרבותיים מקומיים, תוך יישום עקרונות תיאורטיים ומתודיים של לימודי התרבות.

סמינר שנתי – האל ביתי

הסמינר יתמקד במושג "האלביתי", שעומד במוקד המאמר של פרויד משנת 1919, וינסה להבין את החשיבות שצבר בהתפתחות המחשבה הביקורתית. השיעורים הראשונים יהיו מבואיים – ויילמדו בהם מושגי יסוד פסיכואנליטיים ותפיסות יסוד פסיכואנליטיות. בשלב השני נקרא את הסיפור "איש החול", וננסה להבינו על רקע המאמרים של פרויד ואחרים בנושא. בשלב השלישי של הסמינר נדון בקשר בין האלביתי לתפיסה הרדיקלית של פרויד לגבי יצר המוות. בחלקו השני של הסמינר, בסמסטר ב', נדון במה שאפשר לפרש כתפיסות של אלביתיות בפילוסופיה האקזיסטנציאליסטית. בחלק זה נתמקד גם בפגישות אישיות, שבהן נבנה את שאלת המחקר שבה תדונו בעבודת הסמינר.

מטרות הסמינר:

1. הכרת מושג האלביתי וחשיבותו בפסיכואנליזה, בספרות ובפילוסופיה.
2. בקיאות במושגי יסוד פסיכואנליטיים ובתיאוריות פסיכואנליטיות, בראשן תיאוריית היצרים השנייה של פרויד.
3. הכרת התיאוריה של ניטשה על הדיוניסי והאפוליני, והבנתה דרך המושגים המאוחרים יותר של פרויד, האלביתי ויצר המוות.
4. הכנה לכתיבת עבודת מחקר וגיבושה דרך ניסוח שאלת מחקר, הקשורה לנושאי הקורס.

מבוא לתרבויות המזרח התיכון

הקורס בוחן את ההתפתחות הרעיונית והמוסדית של תרבויות המזרח התיכון מאז הופעת האיסלאם בחצי האי ערב במאה השישית ועד העידן המודרני. נסקור את התהליכים החברתיים והתרבותיים החשובים שעברו על האיזור ונדון בהגותם של האינטלקטואלים הערבים החשובים במאה ה-19 ובמאה ה-20 בסוגיות של דת ולאומיות, התערבות ומודרניזציה, יחס למדע ומשפט, ובשאלות של ליברליזציה פוליטית, מעמד האישה וזכויות מיעוטים.

מטרות הקורס:

לבחון את התפתחותן של תרבויות המזרח התיכון באמצעות הכרות עם הגותם של אנשי הדת המוסלמים המשפיעים ביותר בעולם, לנתח את מורכבויות המושג "תרבות מזרח תיכונית" באמצעות דיון בסוגיות של זהות, אידיאולוגיה, חברה אזרחית, גלובליזציה, ורשתות חברתיות.

אמנות ומרחב ציבורי

מרצה: דנה יהלומי (ראשת תנועה ציבורית)

נקודות זכות: 4

אופי הקורס: מעשי ותיאורטי

כוריאוגרף עומד ללא תנועה במרכז כיכר טקסים באיסטנבול במשך שעות וימים, שוטרים רכובים על סוסים ממשטרים את תנועת הציבור בגלריה טייט מודרן בלונדון, משפטי ראווה מבוים בהן דמויות בולטות בתחום התרבות הרוסית מועמדים לדין, סעודות משותפות דרכן לומדים הסועדים אודות השפעות הקולוניאליזם על כלכלה, חקלאות וקולניריה, עמדת מיקרופון פתוח בלב ירושלים המזמין את העוברים ושבים להביע את עמדותיהם הפוליטיות.

כל אלו הן פעולות המאפיינות פרפורמנס במרחב הציבורי; מדיום אמנותי הפועל מתוך ובתוך המציאות החברתית והפוליטית. הפעולות נתפרו למידות האתר בו הופעלו, תוך בחינה דקדקנית של ההיבטים הגיאוגרפיים, התרבותיים, ההיסטוריים, והאסתטיים הגלומים בו.

הקורס ינוע בין תיאוריה לפרקטיקה וישלב מיפוי היסטורי של אמנות ציבורית, יציג מושגים ואסטרטגיות לפעולה חיה ויכלול תרגיל קבוצתי שיבצעו הסטודנטים/ות במרחב הציבורי של העיר שדרות או מכללת ספיר. תנועה ציבורית היא גוף מחקר פרפורמטיבי הלומד ומייצר כוריאוגרפיות של ציבור, טקסים פומביים וסמויים. תנועה ציבורית מתעניינת באפשרויות הפוליטיות והאסתטיות הטמונות בקבוצת אנשים שפועלת יחד. המשתתפים בקורס יחשפו למתודולוגיה ולתחומי הידע שתנועה ציבורית פיתחה לאורך שנות פעילותה. יחד יחקרו באופן תיאורטי ופיזי את משמעותו של המרחב הציבורי, תוך התבוננות בכוריאוגרפיות החברתיות המופעלות בו, ויבחנו אפשרויות ליצירת חיכוך או סדק במציאות פוליטית-חברתית באמצעים גופניים.

**יתכנו שינויים מהותיים בקורסים השונים ביחס למרצים, סוג הקורס והעמקת ולמידת המסלול בשנה הקרובה.